

MAKKABI

TALLINN

Riigivanem K. Päts.

„Makkabi“ Juhatus 1935. a.

„Makkabi“ 15-aastapäevaks

Juudi Spordiselts „Makkabi“ Tallinnas pühitseb oma 15-aastast juubelit.

Oma 15-aastase tegevuse kestes on „Makkabi“ sooritanud suure töö spordimõtte propageerimise alal juutkonnas ja juudi noorsoo organiseerimise alal tegevast spordiliikumisest osavõtuks.

Ühenduses sellega „Makkabi“ juhatus on otsustanud välja anda juubeli album, sihiga, tutvustada seltskonna laialdasi ringe „Makkabi“ ülesannete ja saavutustega. Füüsilise kultuuri sõbrad ja pooldajad võivad veenduda, et nende poolt asutatud ainealine ja moraalne toetus on toonud kasu ja et 15 aastaga „Makkabi“ on kasvanud suureks ja mõjuvaks organisatsiooniks.

Me loodame, et albumi läbi laieneb „Makkabi“ sõprade ring ja et aktiivsed „Makkabi“ — tegelased uuendatud jõuga jätkavad oma tegevust juudi noorsoo hüveks.

„Makkabi“ Juhatus.

Tallinn, Detsember 1935.

Väljaandja: T. J. S. S. „Makkabi“
 Toimetaja: Josif Markovitsch
 Toimetuse sekret.: David Schagal
 Kaas: Tatjana Markovitsch

ארויסגעבער: מ. י. ס. פ. „מכבי“
 רעדאקטאר: יוסף מארקאוויטש
 רעדאקציע-סעקרעט.: דוד שאגאל
 הילע: טאטיאנא מארקאוויטש

K. Terras, Eesti Spordi Keskliidu esimees.

ENSV
Riiklik Valik
Raamatukogu

19.205

Spordiselts „Makkabi“ juubelpäevaks

Spordiseltsi 15 a. tegevuse juubel on kahtlemata sündmus, mis väärib tähelepanu. Meil leidub ju võrdlemisi vähe sportlike organisatsioone, kes oma tegevuse aastaid võivad märkida suurema arvuga.

Need viielistkümmend aastat haaravad peaaegu kogu meie iseselsvuseaegse spordiliikumise, haaravad kõik tähtsamad organiseerimise ja korraldamise tööd, mis teostamist leidnud Eesti riigis.

15 aasta vältel on Juudi spordiselts „Makkabi“ arendanud edukat tegevust juudi noorsoo keskel ja selle tegevusega võtnud üldise lugupidamise. „Makkabi“ on mitme Eesti Spordi Keskliidu kuuluva eriliidu liige. Seega kuulub temale ka osa meie spordiliikumise suurest organiseerimis tööst.

Õnnitlen „Makkabi“ tegelasi juubeli puhul ning soovin „Makkabile“ hoogsat ja edurikast tegevust kehalise kasvatuse ja spordi alal ka tulevikus.

K. Terras

L. Markovitsch, Tallinna „Makkabi“ esimees.

Mida tahab „Makkabi“?

15 aastat spordiselt „Makkabi“ tegevust tähendab 15 aastat vastutusrikast tööd Eesti juutkonna füüsilise kasvatusel alal.

Tänapäeval tunnistavad juba kõik kehakultuuri ja spordi suurt ja heamõjulist tähendust juudi rahvale.

„Makkabi“ poolt kohaldatav õige kasvatusmeetod andis sajandeile makkabilastele võimaluse saada sportliku kasvatusel normaalseis oludes, heades võimlusaalides ja headel väljakuil asjatundlikkude õpetajate juhatusel. Makkabi“ andis neile selle, mida ei võinud anda neile kool ega kodu.

Meie ülesandeks on kasvatada tugevaid, mehisid inimesi ja juute. Me peame näitama jõudu ja mehisust, et võidelda endale kätte vääriline koht elus.

Spordi ja võimlemise kaudu me tahame tuua oma noorsoo ellu energiat ja rõõmu, kasvatada ja tugevdada tema armastust kodumaa ja oma rahva vastu, aidata kaasa selleks, et meie noorte elu ja töö osutuksid produktiivseiks ja viljakaks.

Me tahame kasvatada sellise noorsoo, kes kannaks vastutust oma rahva olemasolu eest. „Makkabi“ määrused peavad olema sellised, et teda ei saaks arvata parteiliste organisatsioonide hulka. Meie organisatsioon peab olema avatud igale juudile, kes tahab töötada meie rahva füüsilise ja vaimlise õitsengu heaks.

Pärast 15 aastast tööd võime teha kokkuvõtte oma tegevusest, võime vaadata tagasi ja hinnata läbikäidud teed. Raske ja okkiline on olnud see tee. Materiaalsed mured seltsi olemasolu eest on rõõvinud palju energiat, kulutanud palju jõudu, mida oleks tahtnud rakendada produktiivsele tööle. Veendumus juudi spordiselti olemasolu vajadusest andis meile jõudu juudi seltskonna kaasabil võita ainelisi raskusi, kindlustada oma olemasolu ja taotella ning saavutada seatud eesmäärke.

Ka tulevikus tahame propageerida kehakultuuri ideed sõbralikus koostöös kõiki Tallinna spordiorganisatsioonidega.

Me loodame, et koostöö eesti spordiseltidega annab häid tagajärgi noorsoo hüveks ja kodumaa auks. Oma 16-ndat tegevusaastat algame juhtlause all: „Teenida oma kodumaa, noorsugu ja oma rahvast“.

15. jaanuar „Makkabi“ tegevusest on tähtsaks saanud 15. jaanuar. 15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud. 15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud. 15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud.

15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud. 15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud. 15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud.

15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud. 15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud. 15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud.

15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud. 15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud. 15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud.

15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud. 15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud. 15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud.

15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud. 15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud. 15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud.

15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud. 15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud. 15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud.

15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud. 15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud. 15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud.

15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud. 15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud. 15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud.

15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud. 15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud. 15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud.

15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud. 15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud. 15. jaanuar on meie rahva jaoks tähtsaks saanud.

V. S. Utechin, endine „Makkabi“ instruktor.

„Makkabi“ minevikust

1921. a. suvel sain kutse s-s. „Makkabi“ juhatuselt tulla töötama nende seltsis võimlemisõpetajana.

Selts oli moodustatud eelmisel aastal, oma saali tal polnud. Oli üüritud tööliste spordiselts „Valvaja“ ruum — praegune kino „Kungla“ vaatesaal, V. Pärnu maanteel. S-s. „Makkabi“ esimeseks õpetajaks oli A. Grünberg, kes hiljem lõpetas magistri kraadiga laialdaselt tuntud Springfield'i Füüsilise Kultuuri Instituudi Ameerikas. A. Grünbergilt „Makkabi“ võimlemisrühmad siirdusid minu juhatusse.

Kuni selle ajani oli mul tulnud töötada ainult sokoli seltsides, ühingus „Sanitas“, sõjaväelistes organisatsioonides, YMCA's — alati hästi-sisustatud saalides, väljakujunenud distsipliini ja traditsioonidega. Noor selts „Makkabi“ oli minu uus selts. Tunnustan, et, tulnud esmakordselt „Valvaja“ saali ja tutvunud olukorraga, milles pidi toimuma võimlemine, ma otsustasin, et mu töö saab siin lühiajaline. Tööpooled, töötingimused olid ebasoodsad: suur saal oli tolmune, halvasti valgustatud, süng, külm, kehvalt-sisustatud, peaaegu tühi. Võimlustundide ajal peeti saali laval, kerge eesriide taga, täie häälega näitemängudeproove, kõrvaltoas lärmitseid treenimisel „Valvaja“ maadlejad.

Esimestele tundidele kogunesid nii mees- kui naisrühmad väga rohkearvuliselt, hakati töötama suure innuga. Ma ootasin, et seda indu ei jätku kauaks, et saali süngus peletab tagasi noored võimlejad ja et rühmad hakkavad „sulama“ — nii sünnib tavaliselt kõigis sedalaadi uutes ettevõtetes. Kuid seda ei sündinud „Makkabis“. See selts tõendas oma elujõulisust ja oma olemasolu vajalikkust. Rühmad, otse selle vastu, et väheneda, aina kasvasid. Ind suurenes. Väikesi ja suuri võimlejad polnud vaja mitte sundida ja ergutada, vaid tagasi hoida ja peatada. Moodustati täiskasvanud võimlejate musterühm. Pääseda sellesse sai kõigi nooremaeliste võimlejate unistuseks. Ajajooksul, vaatamata saali kehvale sisustusele, kerkis esile rida tõesti häid riistvõimlejad, nagu Belestotsky, Fainstein, Smeloi, H. Shur, Hassin, Vulf Klas, peaaegu tsirkuseakrobaat (kes hiljem sõitis Ameerikasse ja tööpooled astus tsirkusse), osav ja julge hüppaja Fain, kes lendas kuker-

palliga pikuti üle kümnekonna kõrvuti põlvitava kaaslaste; jõu poolest paistsid silma vennad Asnovits, Kronik.

Järgmise, 1922. a. aasta kevadel otsustati pidada esimene võimluspidu laialdase kavaga, juhatus otsuse kohaselt — kõigi rühmade, ka kõige nooremate, osavõtul. Algasid ettevalmistused peoks. Ja jälle noored makkabilased üllatasid mind oma entusiasmiga. Tavaliselt on nii, et proove loetakse igavaiks, osavõtjaid tuleb kutsuda, veenda, määrata sunniviisil. Siin oli vastupidi. Kõik tahtsid osa võtta. Keegi ei kartnud proovide igavust, keegi ei mõelnud võimalikule ebaõnnestumisele. Ülesantud harjutusi treeniti nii kodus kui koolis, et aga pääseda esinejate hulka. Need, keda vastu ei võetud, nutsid, palusid, nende eest palusid nende sõbrad ja vanemad. Mittevastuvõtmist esinejate rühma loeti karistuseks, häbiks.

See vaimustus sundis mu unustama kõik töö varjuküljed. Töö näis kergena. Lapsed olid eriti meeldivad oma südamlikkusega ja armastusega ühingu vastu. Distsiplinirikumisi peaaegu ei tulnud ette, vaatamata sellele, et puudusid karistused. Laste peale polnud vaja karjuda, nad kuulasid juba lihtsat sõna.

Tõsi, distsipliin „Makkabi's“ oli omapärane. Olin võinud vaadelda võimlustundides vene, tšehhi, saksa, eesti lapsi. Juudi lapsed on hoopis teistsugused. Nende temperamentsus, elav iseloom, liikuvus ja ekspansivsus tegid vastuvõtmatuks neile saksa tüüpi absoluutse, mehaanilise distsipliini. Absoluutne püsivus on võõras juudi lapse ja nooruri loomule. Mul tuli palju töötada, enne kui suutsin luua kindla distsipliini, mis oli normaalne ja vastuvõetav minu noortele õpilastele. Kuritarvitusi, süütegusid distsipliini vastu peaaegu ei esinenud, samuti ka mitte tülisid rühmade vahel. Ning märgiksin ära veel meesrühmade korrektse suhtumise naisrühmadesse.

Võimluspidu 6. mail 1922. a. oli suureks sündmuseks. Peeti palju kõnesid, lausuti tervitusi. „Bjalik'u“ väga ebasoodsal ja väikesel laval esinesid rühmadena, üksteise järele, peaaegu 80 inimest. Kanti ette vabaharjutusi, harjutusi kepidega, riistvõimlemist, tantse, akrobaatikat. Nii saal kui kullissidetagune ja kõrvaltoad olid täidetud vaimustatud publikuga.

Sellist avameelset ja siirast vaimustust nii publiku kui esinejate eneste poolt ma polnud varem näinud. Suurima menu osaliseks sai muudugi musterrühm, ja eriti kõige väiksemad võimlejad. Hiljem, mitme aasta pärast, tõrjus nad esikohalt vanem naisrühm oma plastiliste harjutustega.

Muidugi, esimesel peol oli ka palju puudusi: pausid kavandubrite täitmise vahel, kitsus laval, harjutuste ebapuhast täitmine, kuna võimlejal polnud veel tõsist kooli, abiliste puudumine minul, mis oleks olnud vajalik suure kava täitmisel, milline venis kaugele üle kesköö, laste väsimus selle tagajärjel jne. Kuid kõik need puudused näisid piasjadena suure menu — nii materiaalse kui moraalse — kõrval. See oli aga kahtlemata olemas. Selle esimese peo menu kindlustas „Makkabi“ edaspidise olemasolu. Suure ettevalmistustöö oli teinud seltsi juhatus, eesotsas hra B. Beltsikoviga. Ja ilial ei unusta ma suurepärasest muusikasaadet sel õhtul: paremat saatjat kui seda vabatahtlikult oli hra J. Rubanoviš pole „Makkabil“ hiljem olnud.

Peo menu tõi „Makkabi“le“ juurde uusi liikmeid ja äratas tema vastu laialdasemat poolehoidu seltskonnas.

Selsamal 1922. a. mind kutsuti võimlusõpetajaks juudi algkooli. Enamik mu õpilastest pidas oma kohuseks astuda „Makkabi“sse“. Eemale jäid vist ainult nõrgad ja haiged. Selts hakkas muretsema omale sportlikku inventari. Vahetati saal — kuid mitte paremuse suunas. Koguduse nõukogu loaga võimlustunnid hakkasid toimuma sinagoogi klaasgaleriis. Osa võtta lubati ainult juudi kooli õpilasi, milline kool asus just sinagoogi ruumides. Sel ajal hakkas paistma silma haruldase osavuse ja kergusega kõige raskemais harjutustes tulevane mitmekordne Eesti tšempion, mitmekülgne võimleja ja kergejõustiklane S. Teitelbaum, siis veel alamate klasside õpilane. Siima paistsid ka tulevased kergejõustiklased L. Levitan, S. Buras, R. Sher, M. Kit — kes pärast esines eduga Eesti võimlemise meistrivõistlustel, j. p. t.

Selts korraldab väljasõite ja ekskursioone. Sõideti välja suurte gruppidega autobustel terveks päevaks, või korraldati jaluskäike Piritale, Stroomi randa, kus kõik üksmeelselt veetsid koos päeva, et õhtul jälle ühiselt minna koju. Sõideti Rannamõisa, Joale. Mäletan sõitu Narva-Jõesu 1922. a., kaubavaganis, kuhu asusid umbes 30 inimest. Sõideti ebamugavalt, kuid lõbusalt, muusikaga, lauluga, lahtiste vaguniuste juures.

Saal sinagoogis oli ebamugav. Seltsi juhatus jätkas otsimist ja lõppeks peatus täiesti iseseisval ja omapärasel ruumil Narva mnt. nr. 6 asuva maja õues. See oli... vana garaaž! Hiigelsuured väravad, asfaltpõrand, riietustoa ja ahjude puudumine tegid selle ruumi koledeks. Ja ometi on mulle jäänud kõige paremad mälestused nimelt sellest minu töö raskemast perioodist „Makkabi“s“. Nimelt siin ma nägin eriti selgesti, et „Makkabi“ pole mitte ainult juhatuse, vaid kõigi makkabilaste, arvamata välja kõige väiksemad, armsaim sünnitaj ja looming. Võib-olla just juhatuse seisis liiga kaugel seltsi igapäevast tööst (välja arvatud 1—2 juhatuseliiget), kuna ta oli liiga ametis oma isiklike asjadega ja oma huvidelt ning vanuselt oli kaugel aktiivsete võimlejate noorest, elavast ja tegevast massist.

Raske oli „Makkabi“l“. Sel ajal algasid eeltööd uue suure oma maja soetamiseks juudi koolidele. See algatus nõudis Tallinna juutkonnalt suuri ohvreid. „Makkabi“ jäi tahaplaanile. Liikmemakse ja annetusi tuli visalt. „Makkabi“ suutis pääseda rahalistest raskustest ainult suurte pingutuste kaudu. Selles andsid lapsed täiskasvanuile eeskujut. Mäletan kõigi mu võimlusrühmadest osavõtjate koosolekuid garaažis, mäletan plaani väljatöötamist tasumata liikmemaksude sissenõudmiseks. Väikesed kogujad (paljud olid 10—12-aastased), jagasid linna omavahel rajoonideks ja ühiselt viisid läbi „kogumise sõjakäigu“, 2—3-inimeseliste rühmadena käies läbi ülesmääratud aadressid. Kogumine oli organiseeritud eeskujulikult. Ma ei kujutle, et praegu võiks korduda midagi sellesarnast: nüüd

„Makkabi“ noorsugu on liiaks kindlustatud, tal pole millegi eest võidelda, talle on kõik antud ja tehtud vanemate poolt, ta kasutab valmisolevat — ja ei hinda seda liiga kõrgelt, sest et tema ise pole seda loonud, vaid on saanud selle, mis loomud endised rühmalikmed.

„Kole garaaž“, tänu peamiselt J. Asnoviči ja teda abistavate noorte vabatahtlikkude vaevale, seati enamvähem korda. Pändi sisse elektrivalgustus, ehitati ahjud, suleti väravad, ehitati juurde riietusruum, kantseleiruum, tehti aknad. N. Asnovič ise elas garaaži juures. Seati üles rekk, rõngad, rõbaspuud. Algas töö, mitte vähema vaimustusega kui varem. Ka ettevalmistus järjekordseks võimluspeoks toimus garaažis. Töötasid 5 rühma; tuli töötada 5 tundi päevas, öösel. Sel perioodil kasvasid mitmed tõelised spordimehed, kes hiljem paistnud silma paljudel spordi ja seltskondlase töö aladel, nii praegune „Makkabi“ esimees L. Markovič, väravavahina tuntud Meiertal (hiljem mängis ka Tšehhoslovakkias), mototsiklisõitja S. Kletzky (kes valiti siis lipukandjaks) j. t.

Sel ajal ka mina astusin lähemale seltsile. Mu funktsioonid laienesid. Ma polnud mitte enam ainult võimlusõpetaja, vaid aitasin ruumikorraldamises, korrasdasin ja värvisin võimlusruumi, organiseerisin liikmemaksude kogumist, koondasin oma kätte laste poolt kogutud raha, ning pidasin ka arvet kogutud raha kohta...

1924. a. algus oli murranguajaks „Makkabi“ elus. Oli algamas „heaolu“ periood. Juudi kool kolis sinagoogist oma suurde majja Karu t. 16. Seal oli valge, puhas, soe saal. Tõsi, saal oli rikutud kolonnidega, mis võtsid ära ühe kolmandiku mahust, ta oli madal, — kuid siiski ta erines endisest nagu taevast maast. Juhatus võis olla rahul: „Makkabi“ liikmeile oli nüüd pikaks ajaks kindlustatud ruum. Unistuseks oli seada sisse saali juures dušš. Harutati seda küsimust; kavatseti ehitada ta alumisele korrale, saali alla. See mõte teostus 10 aasta pärast!

Võimluspeod muutusid uue esimehe, dr. Jakobsoni, aegu traditsioonilisteks, iga-aastasteks. Uues ruumis neid hakati korraldama enam pidulikkudena, maalilistena, uhkematena, suurema korra ja distsipliiniga. Esimene pidu uues valges gümnaasiumi saalis entusiastmilt peaaegu võrdus 1922. a. peole. Meenuvad võistlused hüpetes üle nõõri ja puki, kus kõrge hüppega tugeva konkurentsi hulgas S. Rahelštšik „lõi rekordid“, ületades puhtalt, ilma nõõri puudutamata, 175 sm.

1924. a. keskel tekkis äkki huvi maadluse vastu. Kiiresti organiseeriti harjutused. Ruum leiti Juudi Seltskondliku Ühingu ruumides V. Karja 1. Osavõtjaid ilmus korraga 30 inimest. Töö algas võtete õppimisega, ja väga kiiresti mindi üle võistlustele. Nagu igalpool, nii ka sel alal otsekohe tulid ilmsiks anded. Hästi maadlesid „publiku lemmik“ Katz, Aisman (nüüd Ameerikas), J. Perlman, haruldaselt, otse akrobaatlikult paindub Hecht, j. t. Kuidagi märkamatu ilmus treeningule peenike, väga vaikne ja tagasihoidlik, blond ja heledasilmaline noormees, kes samuti katsetas maadlusega. Teda hakati kohe kartma: tema haardeist paindusid roided ja tuli maha nahk kätelt. Vaatamata ta välisele nõrkusele, temas peitus suur

jõud. See oli hiljem tutud mitmekordne Eesti rekordimees ja võitja tšempion R. Teitelbaum.

1924. a. talvel, otse keset hoogsamat ettevalmistustööd talviseks peoks, mul tuli lahkuda „Makkabi'st“ ja sõita ära Prahasse. Ootamatult mulle võimaldati astuda Kõrgemasse Pedagoogilisse Instituuti suure stipendiumi peale, ja mul polnud õigust loobuda võimalusest täiendada oma haridust. Kahe aasta pärast olin tagasi Tallinnas, kus hakkasin jälle tööle 4 koolis ja 2 spordiseltsis. „Makkabi“ ei toimus jälle mu silme ees. Ta omandas üha enam rahulikuma ja kindlama ilme. Hiljem, peale viieaastase vaheaja, ma olin veel 3 aastat „Makkabi“ võimlusõpetajaks ja selgesti tundsin seda seestmist rahu seltsi elus. Selle peapõhjuseks oli asjaolu, et selts oli juba teistes kätes.

Asi seisis selles, et 1930. aastal leidis aset suure tähtsusega sündmus „Makkabi'le“: seltsi juhatamine läks üle „isadelt“ „poegade“ kätte. Juhatuse koosseisu valiti noored, kes olid kasvanud üles „Makkabi's“, olid saanud kasvatusel tema võimlusrühmades, olid arendanud ja säilitanud endas armastuse seltsi vastu, ning tundsid põhjalikult kõiki seltsi ja tema liikmete huvisid ja vajadusi. Uuele juhatusele tegevus „Makkabi's“ oli tõepoolest „omaks“ tegevuseks, ta ei olnud raskeks tööks, igavaks kohustuseks, vaid otse eluks.

Noor juhatuse soovis kogu jõuga töösse. Esimeheks valiti L. Markovits, kes juba 10 aastat tagasi väikese poisina oli võtnud osa „noorema rühma“ võimlusharjutustest, esinenud võimluspõlvil, oli elanud kaasa seltsi rõõmud ja mured. Sestsaadik L. Markovits'i valimine esimeheks on saanud traditsiooniks, vaatamata tema igaaastastele püüetele, pärast aastase tähtsaja täitumist lahkuda omalt kohalt. Esimese „noore“ juhatuse liikmeiks olid järgmised hrad: abiesimees J. Lever, sekretär D. Sagal, laekur J. Vidgergans, spordi-instruktor Hirs Meiertal, majand. osas. L. Mednikov, J. Perlmann, ja teised.

Viie aasta jooksul on tehtud ära suur töö. On ilmutatud palju algatusvõimet ja rakendatud palju energiat. On ohverdunud seltsile palju jõudu, aega, tervist, isiklikku kapitali. Oli suuri, mitmetuhandelisi väljaminekuid, millede katmiseks tuli tarvitada kangelaslikke vahendeid. Ja juhatuse, toetades ühtekuuluvuse tunnet oma koosseisus, alati lahendas edukalt kõik majanduslikud raskused. Uued tegelased, vaatamata oma noorusele, ilmutasid suurt tarkust ja osavust asjaajamises.

Juhatuse laskis seada võimlusaali juurde dušsi sooja ja külma veega, ühes riietusruumiga. Dušš asetseb saali kõrval, olles temast ühtlasi täiesti isoleeritud. See seadis oli suureks saavutuseks seltsile. Peale selle osteti uued tugevad rõõbsapud, nii et seltsil oli neid nüüd kaks — nooremate ja vanemate rühmade jaoks. Lasti teha võimlusmatid — üks presendist, teine nahast. Seati sisse vali kord juhatusliikmete valvurkardadena võimlusrühmade töötamise ajal. Võimlusrühmadest osavõtjate arstlik järelevalutus tunnustati sunduslikuks ja toimub sestsaadik järjekindlalt.

1933. a. Tallinna „Makkabi“ esines harukordse eduga Riias „Makkabi“ ja Berliini „Bar-Kochiba“ vastu. Tallinlased osutasid üle konkurentsi seisvaiks ja omandasid, mitte ainult kõik esimesed, vaid üldse kõik klassikohad, jättes vastastele vaid viimased. Samal aastal Tallinna „Makkabi“ teostas hiiglasuure ettevalmistava töö „Balti Juudi Olümpiaadi“ korralduse alal. Põlvilid esinema nelja riigi — Eesti, Läti, Leedu ja Soome — juudid-atleedid. Kava oli laiaulatuslik, nähes ette kergejõustikku, jalgpalli, võimlust, tennist, vehklemist. Olümpiaad määrati sügiseks, määrati kindlaks võistluspäevad. Koguti vajalik raha, peeti kestvaid läbirääkimisi, suve jooksul toimus järjekindel treening kõigil võistlusaladel, koostati

osavõtjate nimestikud, määrati kindlaks nende arv, vaadati valmis isegi ööbimiskambrid külalistele ja töötati välja „Olümpiaadi“ pidustuste kava. Peab tunnustama, et tõepoolest teostati hiigeltöö, pidades silmas selise algatuse nagu on „Olümpiaad“ väärtust ja seestmist tähendust kõigi nelja riigi juutkonnale. Ja alustatud asi nurjus otse enne „Olümpiaadi“. Soome osavõtjate ootamatu leppumatus tõttu, kes, tundes end kuidugi peatõmbenumbriina publikule, esitasid ootamatult just viimastel päevadel oma esitaja kaudu täiesti võimatud nõudmised. Vajusa südamega pidi Tallinna „Makkabi“ panema risti kogu tentud tööle ja loobuma „Olümpiaadi“ teostamisest.

Esimestest üleriiklikkudest Eesti Võimlemismängudest Tallinnas, mis peeti 1934. a. suvel ja mis teatavasti tõmbasid kokku terve riigist kuni 10.000 inimest, „Makkabi“ võttis osa kõigi oma rühmadega. Mängude võimlusrühmadest võtsid osa kuni 80 makkabilast.

„Makkabi“ on teinud endale ülesandeks aidata kaasa spordi arengule juutide keskel kogu riigis. Selle eesmärgiks ta 1934. a. saatis Narva Tallinna „Makkabi“ esitajad osavotus kohaliku „Makkabi“ poolt korraldatud peol.

Omalt ajal oli see Narva „Makkabi“ töötanud väga edukalt ja mõned selle endise „Makkabi“ liikmed on seni ajani Tallinna „Makkabi“ aktiivseks tegelasteks, kuuludes tema juhatuse koosseisu. Samal aastal korraldati ka sõit Tartu. Sõidu eesmärk oli tõsine: oma võimlemisrühmade esinemisega talleti Tartu „Makkabi's“, kus tegevus väga soiku oli jäänud, aratada tähelepanu ja huvi „vanema venna“, Tallinna „Makkabi“, töö vastu. Leidis aset 5 mees- ja naisvõimlusrühmade esinemist ja korvpallivõistlused. Sellest Tartu-sõidust võtsid osa ligi 100 inimest. 1935. a. toimus sõit Rakverre, kus võimlusrühmad esinesid kohaliku tuletõrjemaja saalis. Ei ole vaja juurde lisada, et kõiki neid esinemisi saatis suur menu ja nad saavutasid oma eesmärgi. Nad elustasid kangunud spordi-elu, palvisid suurt tähelepanu ja aratasid huvi füüsilise kasvatusel, võimluse ja spordi vastu kohalikkude juutide keskel.

Kogu tegevusaja kestel 1920.—1935. a. on palju õpetajaid ja instruktoreid vaheldunud „Makkabi's“. Seal on töötanud A. Grünberg, K. Müür, Seiler, A. Klumberg, E. Klumberg, Mõtus, R. Wichman, Lukin, R. Saig, P. Matsov, Lepik, A. Kooeste. Mõned neist on tulnud ja läinud, teised on jäänud enam või vähem kauemaks...

Mina algasin tööd „Makkabi's“ 1921. a. Nüüd on 1935. a. Neliteistkümmend aastat „Makkabi“ elu on möödunud mu silme ees. Mu väikesed õpilased on kasvanud suureks, lastest muutunud täisealisteks. Paljud neist on abiellunud, paljudel on juba enestel lapsed — tulevased makkabilased. Paljud on laiali mööda maailma — on sõitnud Palestiinasse, Tšehhoslovakkiasse, Belgiasse, Inglismaale, Nõukogude Venesse, Ameerikasse. Kuid loodan, et ka seal, kaugeil, utel, võorastel maadel nad mäletavad pimedat tolmust „Valvaja“ saali, külma garaaži, oma sõpru, võimluspäevad, mäletavad oma „Makkabi't“, mis on andnud neile lapseas niipalju rõõmsaid, kauneid elamusid. Selles heas mälestuses on „Makkabi“ õnneliku tuleviku pant.

A. Rooseste „Makkabi“ instruktor.

„Makkabi“ osa eesti sportlikus liikumises

Tallinna Juudi S-s „Makkabi“ oli kauemat aega ainsaks sporti harrastavaks juudi spordiseltsiks, mitte ainult Tallinnas vaid kogu Eestis. Tema tähtsus ei piirdu spordi ja kehakultuuri levitamisega ainult eesti juutkonnas, vaid ta on andnud hoogu nii mõnegi spordiala levimisele üldiselt Eestis ja Tallinnas. Sellised alad on, näiteks, naiskorvpall ja naiskergejõustik. Ajal, mil „Makkabi“ asus spordi harrastamisele, oli naiskergejõustik vaibumas. Tallinnas oli üksainus naiskergejõustiklane. Sel ajal harrastati naiskergejõustikku ainult Tartus ja Narvas, milised linnad etendasidki domineerivat osa sel alal. „Makkabi“ esilekerkimine mõjustas elustavalt naiskergejõustiku harrastamist ka teistes Tallinna spordiseltsides — „Kalev“, „Noorseppade malev“, saksa s-s „Greif“, Ü. E. N. Ü. T. O. asuvad innukalt tegelema sel alal ja ühiselt viiakse pealinn naiskergejõustikus esikohale.

Sama suur ehk veel suuremgi on „Makkabi“ tähtsus naiskorvpalli levimises Eestis. Ühes Ü. E. N. Ü. T. O. ja „Kaleviga“ oli „Makkabi“ esimesi, kes seda mängu harjutama asus. Ja mitte ainult seda — ta julges isegi avalikult esineda sellega, nii sõprus — kui esivõistlustel.

„Makkabi“ sportlik tegevus algab 1925 aasta suvel, mil selts võttis osa Eesti kergejõustiku esivõistlustest. Siin tuli „Makkabi“ liige S. Teitelbaum 60 mt. jooksus ja kõrgushüppes meistriks sama aasta sügisel hakkab selts harrastama naiskorvpalli, ja 1926/27 a. käsipalli hooajal tuli juba Eesti esivõistlustel naiskorvpallis, ühesuguse punktide arvuga, Ü. E. N. Ü. T. O. järele teiseks, kaotades lisamänguga esikoha. Mängijate koosseisu kuulusid: S. Haitov, S. Teitelbaum, S. Buras, R. Prenskey ja H. Levitan.

1926 a. esineti juba Narvas Eesti naiskergejõustiku esivõistlustel suurema-arvulise naiskonnaga, kuid oldi siiski veel sunnitud võtma vastu kaotuse üldpunktidega Narva „Võitlejalt“. Samal aastal aga juba „Makkabi“ saab oma nimele esimese Eesti rekordi kergejõustikus, nimelt 200 mt jooksus naistele, mille võidab S. Teitelbaum ajaga 29,7 sek.

Selle hooaja Eesti parematest tagajärgedest olid „Makkabi“ liikmete saavutatud: S. Teitelbaum — 60 mt II k., 100 mt. I k., 200 mt. I k., 400 mt. I k., kaugushüppes III k. ja kõrgushüppes IV k.; H. Levitan 200 mt. V k. ja 60 mt. teatejooksus naiskond (S. Haitov, R. Scher, H. Levitan, S. Teitelbaum) IV k.

1927 a. kergejõustiku hooajal tuli Makkabi juba naiskergejõustiku esivõistlustel teiseks seltsiks üldpunktidega, ja individuaal-meistriks 100 ja 200 mt. jooksus tuli liige S. Teitelbaum.

Samal aastal oli „Makkabi“ nimel järgmised Eesti rekordid: 200, 400, kettas ja 4×60 (koosseisus Rage, Levitan, Teitelbaum, Scheer). Eesti parima 10 naissportlase seas olid:

S. Teitelbaum — 60, 100, 200, 400, kaugushüppes, kõrgushüppes, kuulit., kettaheites, odaheites,

H. Levitan — 60 mt., 400 mt., kaugushüppes, kõrgushüppes, kuulitõukes, kettaheites,

S. Haitov — 60 mt.,

R. Scheer — 100 mt., kaugushüppes,

S. Buras — kaugushüppes, ja G. Rage — 60 mt.

4×60 mt. teatejooksus kaks koosseisu: I — Rage, Levitan, Teitelbaum, Scheer ja II — Scheer, Teitelbaum Schats, Levitan.

Instruktor Lukin „Makkabi“ poisterühmaga

1927/28 käsipalli hooajal esines „Makkabi“ Eesti esivõistlustel — liidu klassis naiskorvpallis ja ringkonna klassis meeskorpallis ja naisvõrkpallis. Naiskorpallis tuldi liiduklassis Eesti meistriks, koosseisus: S. Teitelbaum, R. Scheer, H. Levitan, S. Haitov, S. Buras ja R. Prenskey, võites kaunis suure ülekaaluga oma vastased — Kalevi ja Ü.E.N.Ü.T.O Meeste korvpallis võideti T.E.K.A.S., kuid kaotati ringkonna meistriks tulnud „Greifile“.

1928 a. kergejõustiku hooajal tuli „Makkabi“ Eesti kergejõustiku esivõistlustel ja Tallinna noorte kergejõustiku esivõistlustel võitjaks. Eesti naiskergejõustiku rekordidest olid „Makkabi“ nimel 100 mt., 200 mt., 400 mt., 800 mt., ja kaugushüppe rekord. Eesti meistriks tuli „Makkabi“ indiviidualaladel: naiste 60 mt., 100 mt. ja kettaheites.

Eesti 10 parima naisportlase hulgas olid samal aastal:

S. Teitelbaum — 60, 100, 200, 400, 800 mt., kaugushüppe, kõrgushüppe, kuulis, kettas, odas;

R. Scheer — 60 mt., kaugushüppe, kõrgushüppe, kettas;

S. Buras — 100 mt., odas, kõrgushüppe, kaugushüppe, kuulis;

H. Levitan — 100 mt., kõrgushüppe, kettas;

S. Haitov — 60 mt.

4×60 mt. (Levitan, Scheer, Haitov, Teitelbaum)

Meestest esinesid Tallinna noorte kergejõustiku võistlustel edukalt M. ja N. Stark, Gluhovsky Danzik.

Alates sama aasta sügisest hakkas „Makkabi“ oma tegevuses panema peaaegu üldisele kehalisele kasvatusel, pühendades kergejõustikule vähem tähelepanu, ning selle tagajärjel ta kaotas senise koha võistlusspordi alal.

Kuid 1934/35 aastast peale on hakanud selts jälle senisest suuremal määral osutama tähelepanu kergejõustikule nii et võib loota tulevikus tema esilekerkimist sel alal.

TÖÖSTUS-KAUB. ÜHING

BETTY BESPROSVANNY ja POEY

VILLASED,
SIIDI,
PUUVILLASED
TOOTED.

Aurujõul

Riidevärvimise,
Pleekimise ja
Apreteerimise
Vabrik

B. Schocher & Ko.

TALLINN,

Jahu tän. 3-b, kõnetr. 468-35.

Dr. S. Markovitch S. s. „Makkabi“ arst.

Sport rahva ühisvaraks!

Sport on vallutanud maailma — nii näib meie ajal. Ent igaks, kes vaatab sügavamale spordiküsimusse, teab, et veel tänapäeval tuleb kõnelda spordiprobleemist.

Varem oli ülesanne lihtne — Ta seisib peaaegu ainult võitluses võimlemise ja spordi olemasolu õigustuse eest. Oleks aga ekslik arvata, et nüüd, sporditeadete osa suurenemisega ajalehis, ja spordiasutuste ning spordidemonstratsioonide rohkemisega sport on tõeliselt muutunud kõigi ühisvaraks ja endastmõistetavuseks. Tegelikult on see ka täna veel vaid väike murdosajüudi elanikkonnast, kes järjekindlasti kehakultuuri harrastab. Siin on veel palju sõõti üles harida.

Raskusi sisaldab juba esimene ülesanne: laialdaste masside kaasatõmbamine, vaimustamine spordiks üldse. Alati leidub inimesi, kellele läisk „päevast päeva elamine“ meeldib rohkem kui sellele, mis maa küljes kinni oleva kehalise „mina“ teadlik ja energiline distsiplineerimine. Neid mõnusa laiskuse armastajaid tuleb virgutada järjekindlale kehalisele harjutusile — see on üks osa ülesandest.

Ent kahjuks mitte ainult seda laadi põhjused ei takista kehakultuuri levimist laiemais massides — tõsisem ja kurvem põhjus seisab selles, et suurel hulgal inimesil võitlus olemasolu eest, igapäevase leiva eest, on nii raske, nii aega- ja jõudurõõviv, et neile ei jää enam võimalust ega ka huvigi oma keha eest hoolitsemiseks sportlikus mõttes.

„Makkabi“ tähtsaimaks ja kõrgeimaks ülesandeks on terve ja tugeva järelpõlve kasvatamine. Ka siin on veel palju teha spordiidee populariseerimise ja kultiveerimise mõttes. Kõigepealt on äärmiselt tähtis juhtida vanemate tähelepanu spordi kasulikkusele ja vajalikkusele lapse jaoks. Seda enam, et õnneks meie keha kude funktsionaalse kohanemise võime ulatus võimaldab valdavale enamusele noortest sportijaist tegelda kehaharjutustega kartumatult ja ilma kitsendusteta. Järelevalvet vajavad ainult eriti nõrgad ja juhuslikult haigeks osutunud

Kõigil siinmainitud aladel on „Makkabi“ oma 15-aastase tegevuse kestel tänuväärte tööd teinud ja ka tulemusi saavutanud. Ning see edukas tegevus lubab meil loota, et tulevikus „Makkabi“ suudab viia spordimõtte veel lähemale juudi elanikkonnale, suudab võita spordile ja kehakultuurile meie juutkonna kõige laialdasimaid ringid. Se leks jõudu ja edu!

דער ספארט האט באזיגט די וועלט!

יערער, וואס פארטיפט זיך אין ספארט-פראגן, וויסן אז נאך ער היום מוזן מיר היידן וועגן א ספארט-פראבלעם. פריער איז געווען די אויפגאבע נאר א פשוטע קורס כל איז זי געשטאנען אין קאסא פאר דער עקסיסטענץ — בארעכטיקונג פון טורנען און ספארט.

ס'איז אבער א טעות צו טראכטן, אז אפילו איינער בעת דער פערנעסערונג פון ספארט-אינפארמאציע אין דער פרעסע אין בעת דער אפטיקייט פון ספארט-דעמאנסטראציעס — איז דער ספארט נאכט געווארן א זעלבסטפארשטענדלעכקייט. אין דער וויקלעכקייט פארנעמען זיך נאך ער היום רעגולערע מיט ספארט-איבונגען נאר א קליינער פראצענטאזן פון דער יידישער באפעלקערונג. אויף דעם באדן איז נאך פאראן א כך ארבעט.

שוין די הויפט-אויפגאבע גופא — דאס צוציען די ברייטע מאסן צום ספארט — פארבארגט אין זיך א סך שוועריקייטן. המיד געפינען זיך אין בענטשן, וואס טראכטן נאר וועגן פוילן „היינטיקן טאג“ אין ניבן זיך אפ מיט דער ענערגישער דיסציפלינירונג פונם פוישן „איך“, די דאווקע ליבהאבער פון דער אנגענעמער פיילקייט מוז מען אויפטרײסלען מיט כסדרדיקע קערפער-איבונגען, דאס איז איינע פון „מבצײם אויפגאבן“.

צום באדויערן גיט נאר אוינע מניעות שטערן דאס פאר-שפרייטן פון קערפער-קילטור צווישן ברייטע מאסן — מער ערנסטע און טרויעריקע סיבות זיינען פאראן, דער עקסיס-טענץ-קאסא פאר דאס טאג-געלעבע ברויט איז פאר א סך מענטשן אזוי שווער אין רויבס אוועק פיל בוח, אז עס בלייבט גיט איבעריק צייט אין אינטערעס פאר דער קערפער-בילדונג אין ספארטלעכן זין. „מבצײם אויפגאבע און הוב איז אין דעם פרט צו אנטוויקלען א ברייטע פראפאגאנדע.“

ראשית כל איז ווער וויכטיק אויפגעקומען צו מאכן די על-טערן אויף דער נוצלעכקייט אין נייטווענדיקייט פון ספארט פארן קינד, צום גליק גיט דער גרויסער פארנעם פון דער פינאנציאנע-לער צופאסינג-פעיקייט פון אינדזער קערפער-געזעב די מעגלעכ-קייט דער איבערווינדיקן צאל פון יונגע ספארטלער זיך צו בא-שעפטיקן אן מירא אין אימבאשרענקט מיט קערפער-איבונגען.

אין השגחה נייטיקן זיך נאר באזונדערס שוואכע אין ציפע-ליק קראנק-געווארענע.

„מבצײם 16-יאריקע דערפאלגרייכע טעטיקייט דערלויבט אונדז צו האפן, אז אויף להבה וועט עס געלינגען „מבצײם נאך דערנענטערן דעם ספארט-געדאנק צו דער יידישער באפעלקערונג.“

Kasutage võimalust!

Torgsin on suurim kaubanduslik ettevõte.
Torgsini üksikmüügi võrk ulatub igasse S. N. V. Liidu nurka.
Torgsin varustab miljoneid tarvitajaid kõige mitmekesisemate kaupadega.

Kaubad on kõrge kvaliteediga ja suures valikus.

Hinnad väljaspool võistlust.

Iga Eesti elanik võib vabalt saata raha

TORGSIIN'i kaudu

ja tellida temalt pakke oma S. N. V. Liidus elavate sugulastele ja tuttavatele, kusjuures ülekannete arv ja suurus ei ole piiratud.

Ülekanded ja pakke tellimised Eesti Kroonides võetakse vastu Tallinnas:

TALLINNA JUUDI ÜHISPANK,

Vene 6.

Telef. 448-26.

Kuresaares Saarte Ühispank
Narvas Narva
Paldiskis Järvamaa Ühine
Laenu-Hoiu Kassa

Haapsalus Haapsalu Ühispank
Petseris Petseri L-Hoiu Kassa
Pärnus, Pärnu Eesti Laenu-
Hoiu Ühisus

Rakveres Rakvere Ühispank
Tartus Tartu Juudi
Valgas Valga pank
Võrus Võru

Eestimaa Kinnitus-Aktsia-Selts

„EKA”

Suurim kodumaa kindlustusselts.

Tagatissummad ületavad Kr. 1.600.000.-

Teostab soodsamail tingimusil

tule-, elu-, veo-, autokasko-, vastutus-, õnnetus-
juhuste klaasi- ja murdvarguste kindlustusi.

Juhatus Tallinnas, Vabaduse pl. 7., Eka majas.

Esindajad igas linnas ja maal.

Kiire ja korralik kahjulikvideerimine.

H. Meiertal „Makkabi“ spordijuht.

„Makkabi“ osavõtt üleriiklikkudest võimlemis- ja spordimängudest 1934 a.

Olen juba kümme aastat liikmeks Tallinna ainsas juudi spordiseltsis „Makkabi“, ning neist kümnest olen neli viimast aastat töötanud seal spordijuhina. Kasvades üles „Makkabi“ liikmena ja tegeledes aktiivselt spordiga, tundes spordi nõudeid ja sportlaste vajadusi ning muresid, olen püüdnud spordi juhina võimalust mööda täita oma kohuseid ja igapidi olla kasuks nii sportlastele kui ka seltsile.

Oma tegevuses olen pannud peamist rõhku võimlemisele, et anda laiematele hulkadele võimalust kehakultuuri harrastamiseks, enda kehaliseks arendamiseks. Meil puudub oma ruum, ning abinõude vähesus raskendab tööd, kuid, vaatamata sellele, oleme siiski suutnud tõusta kõikide teiste spordiseltside tasemele, mille tõenduseks on meie osavõtt Üleriiklikkudest Spordimängudest 1934. a.

Need spordimängud peeti Tallinnas 15-ndast kuni 17-nda juunini 1934. a. härra Riigivanema kõrge patronaadi all. Vaatamata mitmesugustele raskustele, peamiselt materiaalsel ja tehnilisel laadi, otsustas „Makkabi“ juhatus siiski Mängudest osa võtta, pidades silmas selliste mängude suurt tähtsust tervele Eesti rahvale, seltskonnale ja sportlaskonnale.

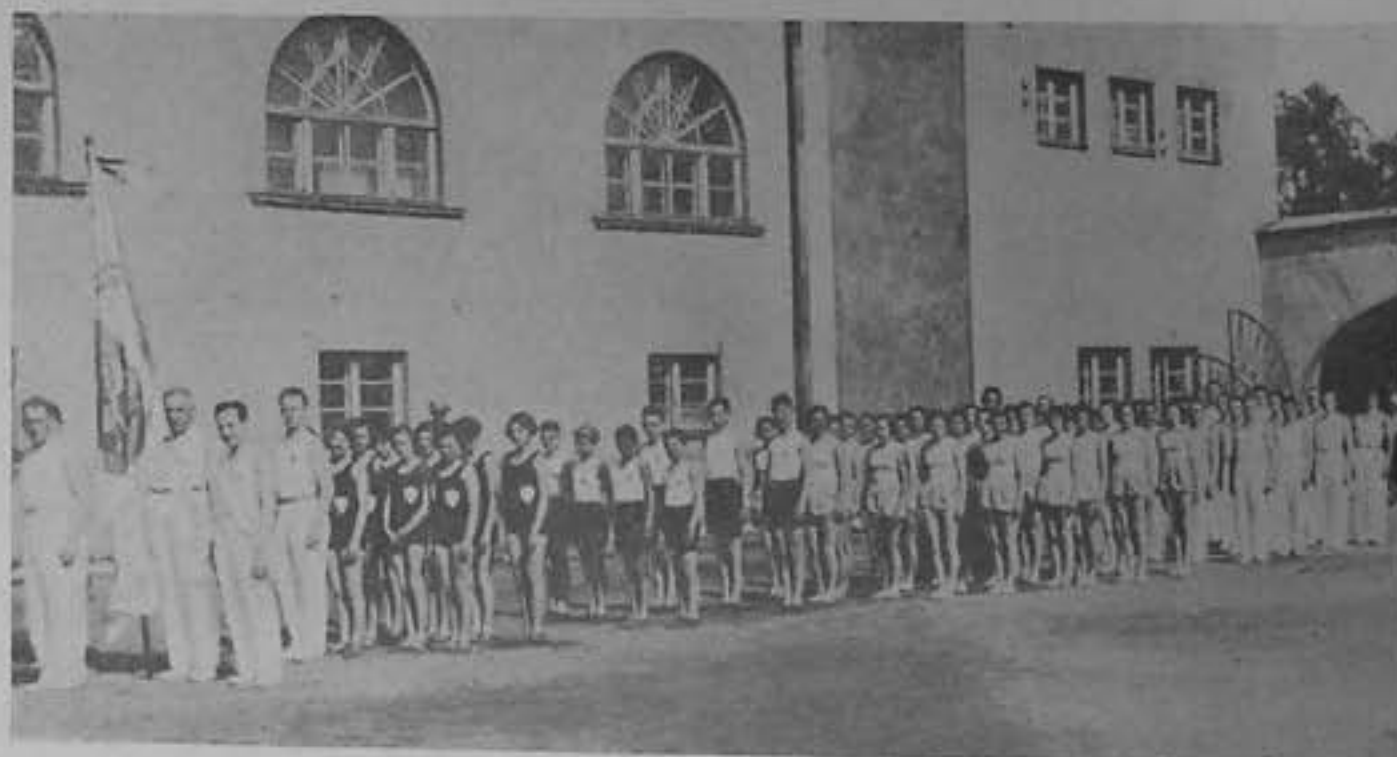
Meie, juudid, moodustame vähemusrahva, kellele vaadatakse kui kidurale ja kehaliselt arenemata rahvale. Et tutvustada meie noorsoo spordivõimeid laiematele hulkadele ja ka meie juudi seltskonnale, kes neid veel hästi ei tundnud, oli meie kui ainsa Eesti juudi spordiseltsi kohuseks, näidata oma saavutusi.

„Makkabi“ pöördus oma liikmete ning kõigi teiste juudi noorsoo-organisatsioonide poole üleskutsega, võtta osa Spordimängudest, lubades ettevalmistuse selleks oma peale võtta. Kuid, kahjuks, meie üleskutsel ei pööranud tähelepanu, peale „Makkabi“ liikmete, mitte ükski organisatsioon, vaatamata sellele, et sellised mängud evivad kahtlemata suurt kultuurilist, kavatuslikku ning sportlikku tähtsust.

Nõnda siis otsustas „Makkabi“ esineda ainult oma liikmete-võimlejadega. Ometi oli meie poolt osavõtjate arv, võrreldes teise organisatsioonidega, protsentuaalselt suur, nimelt 79 võimlejat. Olgugi, et meil tol korral ei olnud rekordsportlasi, esinesid meie võimlejad kõigiti väärikalt võimlemisettekandeks, mis olid Mängude kavast esikohal. Võimlemise demonstratsioon õnnestus igati hästi, ja me võime olla uhked, et ühes tuhandete teiste võimlejadega aitasime kaasa Mängude heaks kordaminekuks.

Me võtsime osa ka suurest rongikäigust, milles oli kokku üle 5000 inimese ning see kujunes ilusaks ning oma distsipliiniga mõjuvaks demonstratsiooniks. Sel puhul kirjutas üks ajaleht: „Tuhandete teiste siniste kostüümide hulgas paistis silma üks erikolonn mustapealisi tütarlapse, need olid „Makkabi“ võimlejate naisrühm“.

„Makkabi“ juhatus ühes liikmeskonnaga on teinud 15 aasta jooksul rasket ja vaevarikast tööd tegeliku spordiharrastuse organiseerimise alal, ühtlasi võideldes ka selle eest, et äratada ja levitada seltskonnas üldist arusaamist spordi kui kasvatusliku ja tervisliku teguri väärtusest.

Sara Teitelbaum

Sünd. 1910. a. „Makkabi“ liige 1928. a.

Püstitas järgmiseid Eesti rekorde:

Jooksus 60 mtr. — 7,9 (1929, 1930. a.)

„ 400 „ — 54,2 (1930. a.)

Kaugushüppe — 5,42 m. (1929. a.)

סארא טייטעלבוים

געבארן דעם 20-טן יולי 1910 י. אין „מכבי“ ארײַנר

געמראטן אין 1928. באטייליקט זיך אין אלע מינים

פון לייכטאטלעטיק

לויפן 60 מעטער — 7,9 אין 1929—30 י.

„ 400 „ — 54,2 אין 1930 י.

ווייטשפּרונג — 5,42 מעטער אין 1929 י.

Eesti riidevabrikute hooaja
uudised valmistavad Teile
tõsist rõõmu

A.-S. KREENBALT

Järgmiste kodumaa tekstiilvabri-
kute müügikeskkoht ja pealadu:

Balti puuvilla ketramise ja kudu-
mise vabriku a.-s.

Kreenholmi puuvillasaaduste manu-
faktuuri o.-ü.

Sindi tekstiilvabrikute ühisus,
end. Wöhrmann ja Poeg

Eesti Niidivabriku ühisus.

Savel Kleetski

S. Kleetski saavutas järgmised rekorde:

- 1932 — II Tähesõit II koht
- 1933 — III „ „ II „
- 1934 — IV „ „ üldvõitja
- 1932 — Tallinna hippodr. I koht
- 1933 „ „ „ I
- 1933 — Riia „ „ II „
- 1932 — Talvine võidusõit I „
- 1932 — 1 km. I „
- 1935 — 1 „ autoga I „

אויפן נעבום פון סאטא-ציקל-ספארט האט זיך אייבערצייכנט דער לאנגארטיקער „סבזי“ ארוואלטונג סיטוליר ס. קלעצקי. אים שפענדיקער אנטוילנקסטער פון די עכטיגע טיטערן מארטן, האט ער דעם ערשטן פריז גענומען אין יאר 1934. אין דעם זעלבן סין סאטא-ארבעטונגען איז ער געקומען אויפן צווייטן ארט אין די יארן 1932 און 1933. אויף אלע סאטא-ציקל-ארבעטונגען איז ער מאליקער היפאר-ראם האט ס. קלעצקי ארגומען אין די יארן 1932-1933 דעם ערשטן ארט. אין 1933 יאר איז ער דיסטאנץ פון 1 קילאסטער האט ער אויף אן אויטא ארגומען דעם ערשטן ארט.

Dr. K. Vigodsky.

Veeremäng „Makkabi's“

Veeremäng, mis endistel aegadel oli vanade sakslaste ajaviiteks, kuuludes traditsiooniliselt õllejoomise juurde, on nüüd omandanud hoopis teise ilme. See on sport nagu kõik teised spordiharud oma üha areneva tehnikaga, kohalikkude ja maailmarekordidega, linnavaheliste, üleriiklikkude ja riikide vaheliste võistlustega. Tallinnas on nüüd nii palju veeremängu-gruppe, et kahest mänguseadisest („Estonias“ ja Sõdurite Kodus) ei jätku kõikide rahuldamiseks.

Juutide keskel see spordiharu oli peaaegu tundmata. Oli vaid üksikuid veeremängijaid, kes mängisid kaasa eesti ja saksa gruppides. Esimene juudi veeremängu-grupp asutati Pärnus 1924. a. Ch. Leiden'i (†) algatusel, minu ja S. Leiden'i kaasabil. Grupp koosnes 12-mängijast. Mängu harrastati nii suure huvi ja innuga, et 1926. a. Pärnu juudi veeremängu-grupp oli paremaid Pärnu veeremängu-gruppe üldse. Võistlustel ta tuli esimesele kohale ja omandas ühe eesti rekordi.

Spordiselts „Makkabi“ veeremängu-sektsioon arenes välja Tallinna juudi veeremängu-grupist, mille mina ühes teiste selle mängu harrastajatega organiseerisin 1933. a. Esimene mäng toimus 24. sept. Sõdurite Kodus, kus seniajani leiavad aset sektsiooni harjutused.

Huvi selle spordi vastu tõusis järjekindalt, ja 1933/34 a. hooaja lõpul oli mängutase juba võrdlemisi rahuldav, nii et võis esmakordselt katsuda jõudu võistluses Pärnu juudi veeremängu-grupiga. Võistlus lõppes küll kaotusega, kuid aitas siiski veel enam tõsta huvi mängu vastu ja ka harjutusindu, sest tahäti järgmisel aastal võita tagasi karikas, mille oli saanud omale Pärnu grupp. Nimelt oli mõlema Eestis teotseva grupi poolt pandud välja auhinnaks rändkarikas, mille jäädavalt omandab see, kes teda 3 korda edukalt kaitseb.

Aina kestva huvi ja hoogsusega toimitud harjutused andsid hiilgavaid tagajärgi: 1934-35. a. mänguhooajal omandasime meie karika.

Esimesel hooajal tehti harjutusi 29 korda. Aasta keskmised visked (30 palli) võrdlemisi kaunis suured: Dr. Vigodsky 303, J. Schwarz 279,5. V. Ehrenstein 269, L. Rubinstein 255, J. Matzkin 251, j. n. e.

1934-35. a. hooajal mängiti 32 korda. Esimesel kohal sel hooajal oli J. Schwarz, kelle käes oli 30 palli viske rekord 326; rekordi 5 palli viskes saab L. Rubinstein 82 punktiga (harjutustel).

Valmistame igasuguseid Spordi, võimlemise ja ujumise kostüüme

Moodsaid

**Kleidiriideid,
Cotton-sukki ja
trikoo pesu.**

A.-S. O. KILGAS' e
vabriku saadusist.

RESTORAN - ÖÖLOKAAL

RIVIERA-PALAIS

Maarjamäel

Igal õhtul KABAREE

Pühapäeviti kella 5 le

TEL. 428-20
69

Café

Feischner

Harju 45

Telef. 441-00.

Vastastikune
Elukinnitusselts

Kotkas

Tallinn, S. Rosikrantsi, 19.

TEL. 441-63.

K-m

Tallinna Tekstiil

V. Karja, 1. Tel. 446-34.

Suurim valik.

Prantsuse siidi!

Inglis mantli ja kleidiriideid

Härradele!

Kodumaa ja Inglis. vabrikuist

palitu ja ulikonnariideid.

T. J. S. S. „MAKKABI“
ARENGUST

1920 – 1935

Tervitavad „Makkabi“

ÖÖLOKAAL – RESTORAN „DU NORD“

Aksiaselts „VILL“	G. HERZENBERG, perekonnaga
Vastastikune Elukinnitusselts „KOTKAS“ Tallinn, S. Roosikrantsi 19 Tel. 441-63	E. KOPELOVSKY ja Ko.
Esimene Eesti Soolikate tööstus N. GOLSTEIN	S. FRAENKEL ja perekond
LIER ja ROSSBAUM Tallinn, Viru 7.	Naha- ja karusnahatööstus Vennad A. ja R. HOFF
Schokolaadivabrik „KAVE“	ABRAM TAUB
MEIER JUDEIKIN Vood exporter	L. DVELAITZKY
HAIM CITRON und Familie	JERUCHEM ASNOVITSCH
B. RUBANOVITSCH Harju 22 – 24	S. KATZ V. Karja 1.
Konfektions Haus „MOELA“ Harju 34	Kalevi ja valmisriiete k.-m. A. RUBANOVITSCH Tallinn, Viru 8 Tel. 435-65
Väärtmetallasjade- ja Märkidetehas ROMAN TAVAST Tallinn, V. Roosikrantsi 6, tel. 452-79	בעסמע יידישע קיך פרוי פערלמאן
Advokaat SAMUEL LURJE V. Roosikrantsi 4-4	CAFÉ „MAROKKO“ Harju 32, tel. 440-20
Advokaat BERNHARD MARKOVITSCH	M. M. STRASCH ja perekond
F. GUTKOVITSCH Paberi- ja kirjutusmaterjali äri Tallinn, Viru 24 Tel. 447-84	Laboratoorium „LUX“ Inhaber D. Scheer
J. DELSKY ja perekond	Saapakauplus H. GRINSTAN Tallinn, Viru t. 18 Tel. 450-77
J. JANKELSON ja perekond	Advokaat A. GUREVITSCH

„Makkabi“ meesterühm 1933 a.

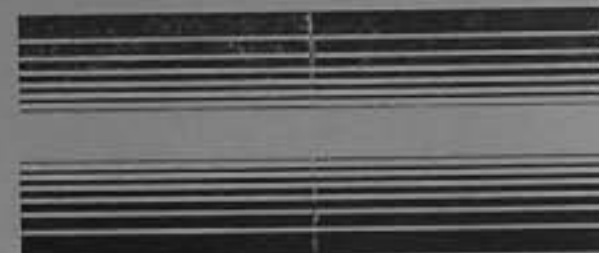
„Makkabi“ naisterühm 1933 a.

TALLINNA SIIDITÖÖSTUS

KONTOR MUNDI 3.

TEL. 472-37.

F. BRASCHINSKY ja POJAD

Tallinn, V. Karja 12. Kõnetr. 436-96.

Suures valikus mitmesuguseid
pudukaupu

„SIMPLEX'i“ vabriku kindad.

מכבי - 1934 י.

איינע פון די גרעסטע און עלטסטע איינהיימישע
פארזיכערונג-געזעלשאפט „עסמי ללאיד“

געגרינדעט 1919

פאראנטווארטונג סומע איבערשטייגט

Kr. 1.020.000. —

אויסגעצאלט שאדן-אנטשעדיקונגען איבער **Kr. 3.000.000**

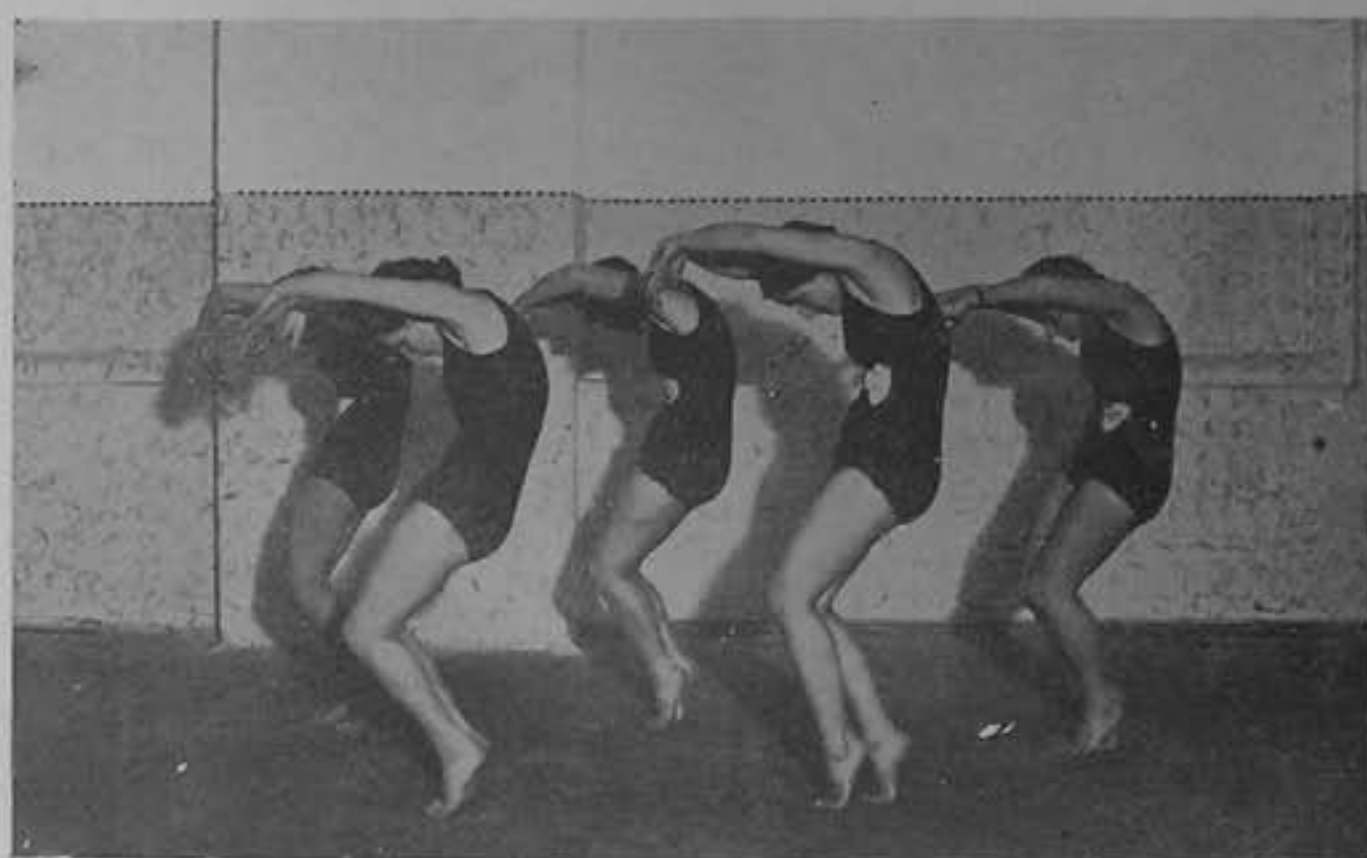
סאלידע זייטערפארזיכערונג!

פארטרעטונגען אין אלע ישובים

Gerta Bader

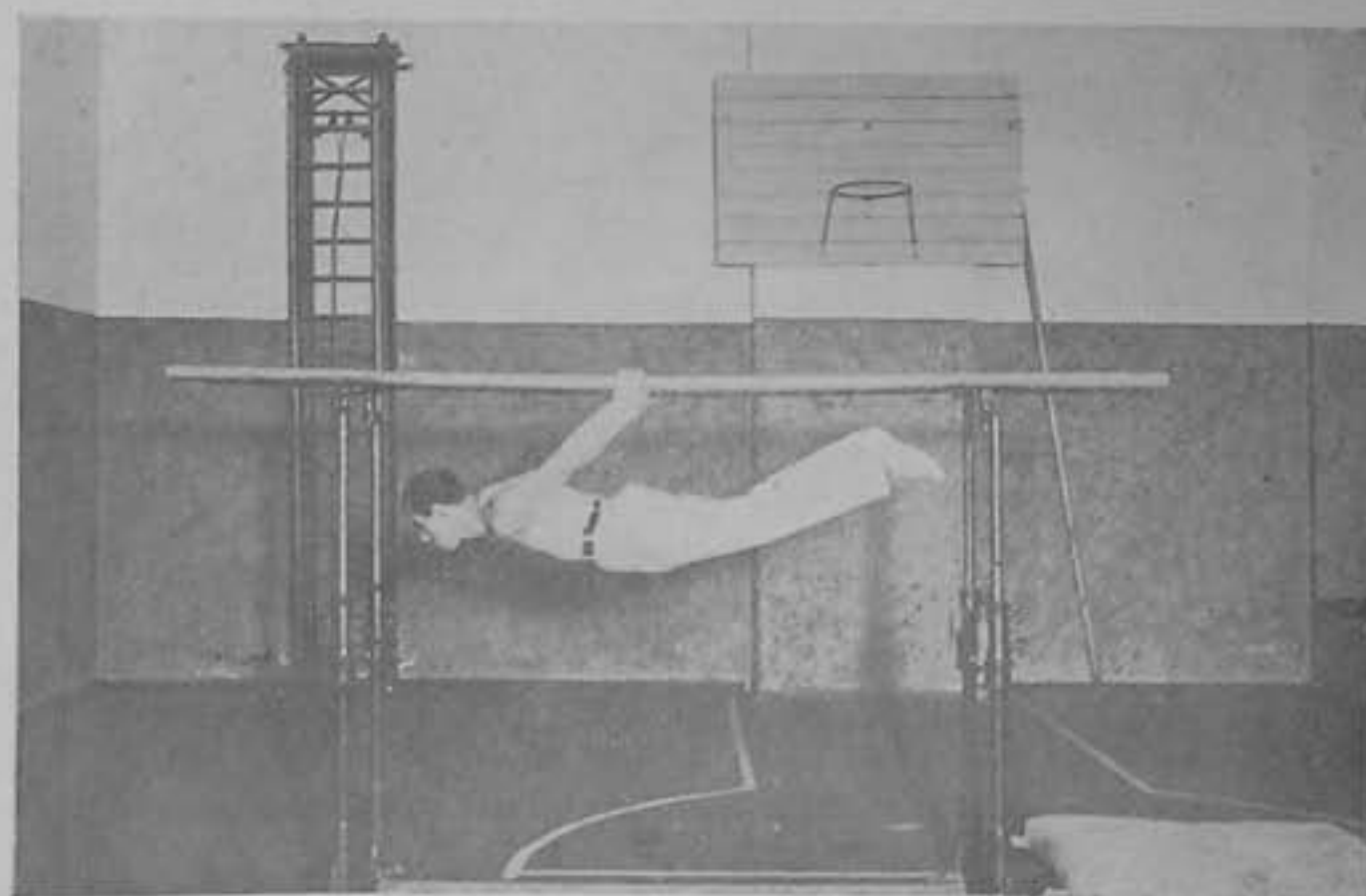
„Makkabi“ naisrüh

Võimlemine

On üldtuntud tõde, et terve kehalise konstruktsiooniga inimesel on rohkem eeldusi terve vaimse baasi omandamiseks. Olulisem neist on see, et terve organismiga inimese vaimuelule ei avalda mõju kehalised häired. Milline on aga tee, mis viib „terve keha“ juurde?

Sport sellisel kujul, nagu seda harrastatakse enamiku juures, on kahtlematult väär, sest ta on ühekülgne. Uute rekordite püstitamise siht saa-

made inspektor.

aukohale!

vutab ainult ühekülgsete võimete arendamist. Ei või salata, et n. n. rekordisportil on olemas oma rahvuslik tähtsus, kuid teda ei saa siiski asetada esikohale. Kohaselt tee terve organismi omandamiseks on võimlemine. Ainult võimlemisega saavutame terve organismi, mis eeldab tervet vaimset arengut.

A. SCHEIN & Co

METSA EKSPORT

Telef. 305-78, 305-70

Raua 42-6.

TALLINNA JUUDI ÜHISPANK

Vene 6.

Tel. 448-26.

TOIMETAB
KÕIKI PANGAOPERA-
TSIOONE,
SISE- JA VALISMAIL.
SPEDITSIOON,
TRANSPORT JA
KINDLUSTAMINE.

KAUBAMAJA

GEORG STUDE

Tallinna

Mütsitööstus ja kaubandus

F. B. STRASCH

TALLINN,
Maakri t., 2. Kõnetr. 304-87

„Salon Basil“

Salon de coiffure pour dames

Et tout pour beauté.

M. Baskin

Coiffeur diplômé à Bruxelles.

Tallinn, Viru I. 13-3.
Tel. 467-92.

A. KLUMBERG,

E. Spordikeskliidu kehalise kasvatus ja spordiinspektor.

Mitte ühekülgne, vaid terviklik kasvatus.

Kasvatuse ajaloost leiame, et suured kasvatusteadlased on alati harmoonilise hariduse tarvidust rõhutanud, kuid tegelikult ei ole sellele äratundmisele kaugeltki jälgitud. Hoopis sellevastu leiame inimsoo ajaloost äärmist ühekülgset hariduse alal.

Spartanlastest teame kuidas nemad peaaugust keharavitsust ülistasid, ja vanadest germaanslastest võime sedasama töendada: ka rüütelkond toonitas üsna kõvasti ainult kehaharjutuste tarvidust

Keha hinnati siis kõige alatuma hinge koorena, vaimu takistava kütkena. Valesti arusaadud kehahoolitsemises oldi hooletu piinati keha, et see sureks ja vaim ning hing võiks elada.

Viimasel sajangul on rohkem kui iial enne ülistatud vaimu ühekülgset kultuuri, sest et nähti ette hariduse eesmärgis kõige enam vaimlise elu tõusu. Hariduse mõiste jäi ikka väiksemaks: selle all mõisteti peaaugust teadmist ja võimist, vaimlist õpetust, loogikat, jõudu, igasuguseid tundmiste varandusi. Terve töö viidi pea ainult ühele sihile, -vaimlisi jõude tõsta. Kus oli nüüd see tõsine hariduse kooskõla, kus saadi nüüd inimesest aru tema tervikus? Kõrgemeelselt ei nähtud teisi inimlikke eluväärtusi ja tarviduse külgi, nii kui loomuse, tahte, meelte ja mitte vähem terve keha nõudeid.

„Ausammas on ilus ainult siis, kui on ilus kuju ja ilus alus, millele kuju asetatud“. Kujuks on hing, aluseks — keha. Ainult mõlema kooskõlaline täiuslikkus loob ilusa olevuse. Elu nõuab tervet vaimu. On möödas need ajad, kus keha eest hoolitseti pealiskaudselt...

Tervises on jõud! Seltskonnale on sotsiaalselt kasulik see inimene, kes paremini töötab, selleks aga on tingimata tarvis tervist. Sellepärast peame hoolitsema oma kehalise tervise eest.

Hea abinõu selleks on kehalise kasvatus ja sport. Kehalistes harjutustes avaldame oma elujõudu: — õpime pingutama, õpime hoolitsema vaimu ja keha eest, millega arendame juba noorelt elutungi.

10 יאר פינג-פאנג אין "מכבי"

די ערשטע דרוין פון פינג-פאנג אין "מכבי" געהערן צום 1923 יאר, די יודישע שפילערס אין עסטלאנד דאסן זיך ניד ארויסגערוקט, פון 1926 יאר נעמען זיי אנטהיל אין אלע טורנירן, וועלכע ס'ווערן ארגאניזירט פון די ארטיקע פינג-פאנג קלובן אין טון דער פינג-פאנג ליגע. באקאנט זינען געווען אין די ערשטע יארן (1925-1927) צווישן די יודישע קרוין די נעמען פון י. בערנשטיין, י. ליבא, י. טייטא, ד. שאן, שפעטער אין 1928 יאר קומען צו ל. פאטאשניקאוי, ל. עפשטיין, אין דעם יודישן טורניר אין 1924 יאר פארנעמט דעם ערשטן ארט, ד. שאן, נאך אים י. טייטא און ל. עפשטיין.

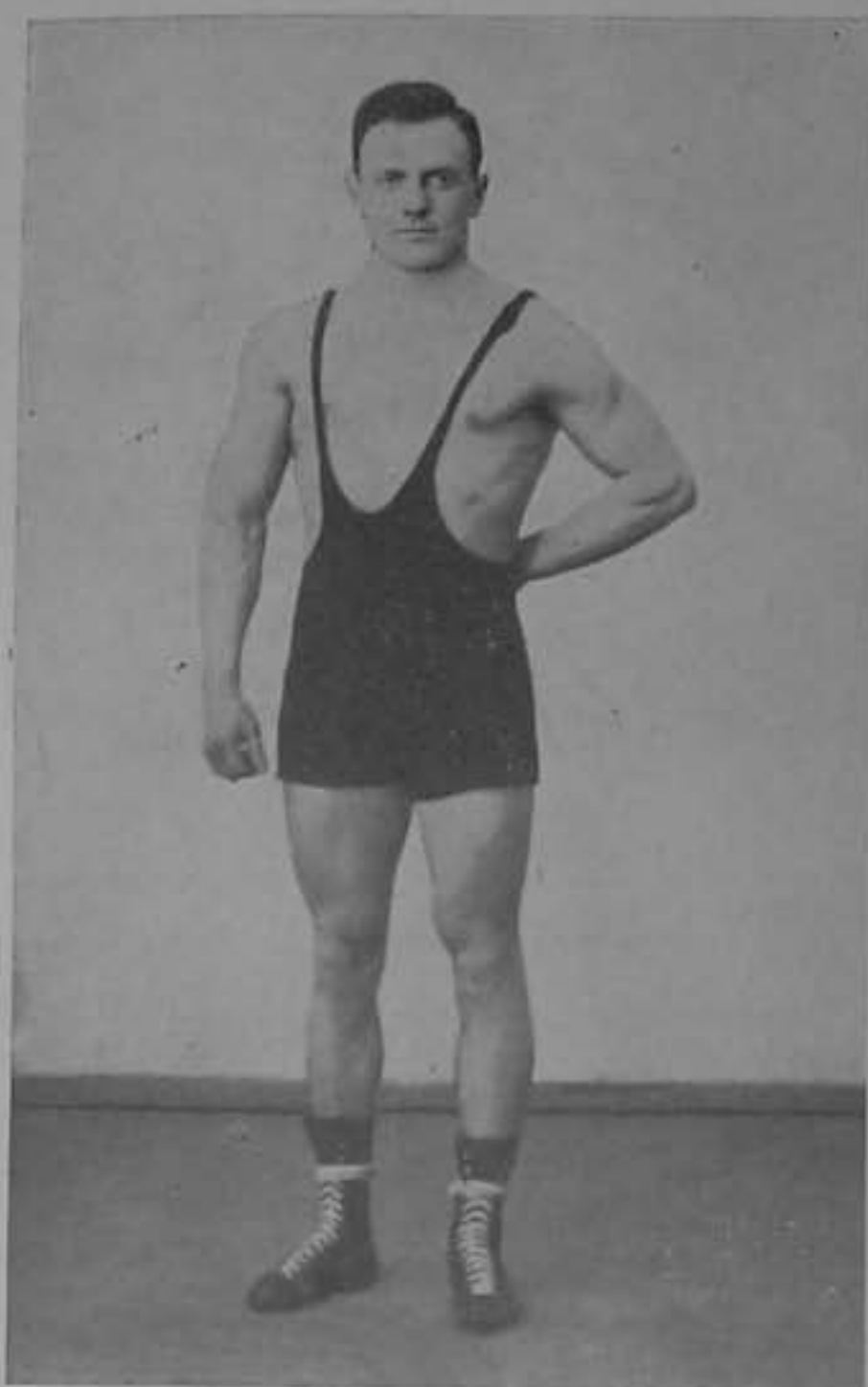
ד. שאן ברעט שטענדיק ארויס מיט גרויס דערפאלג אין 1929 יאר ווערט ארגאניזירט א גרויסער טורניר אין "מכבי", וו עס נעמען אנטהיל אלע ארטיקע יודישע פינג-פאנגיסטן, אין פינאל באזיגט ל. עפשטיין י. לאפאויאק און פון דער צייט אן ביז ער היינט בלייבט דער טייטער פון "מכבי", ל. עפשטיין, אין 1930 יאר פארנעמט ל. עפשטיין דעם ערשטן ארט אין "B" קלאס פון עסטנישע טייטערשאפט-שפילן און נייט אריבער אין "A" קלאס, אין 1931 יאר באקומט ל. עפשטיין דעם ערשטן ארט אין פראנצויזישן טורניר קעגן לעטלאנד, וואס ווערט ארגאניזירט דורך דער פינג-פאנג ליגע, י. לאפאויאק היינט זיך ארויס אלס טיטער ארגאניזאטאר אין 1932 יאר פארנעמט די עסטנישע מאנשאפט אין קאנאס דעם ערשטן ארט אין פארבלייבט א לאנגע צייט איינער פון די פירערס פון פינג-פאנג ליגע, אין 1933 יאר ניצן סערענע פינג-פאנגיסטן פון "מכבי", וו ד. שאן, י. לאפאויאק און אנדערע אריבער אין גענויס קלוב, אין דער וועלטער צייט, אבער באקומט אויך די פינג-פאנג סעקציע פון "מכבי" א טעכטיקן אויפשטונק.

עס קומען צו אייניגע נומער שפילערס (דער באדייטנסטער צווישן זיי איז מ. עפשטיין) אין אין דעסוועלדן יאר ביי א מאסע צווישן "מכבי" און "בעניס קלוב" זינט "מכבי" מיט זייער א גוטן רעזולטאט 1-0, אין דער מאנשאפט פון "מכבי" האבן אנטהיל גענומען: ל. עפשטיין, מ. עפשטיין און ל. פאטאשניקאוי, די וועלכע מאנשאפט באזיגט א די עסטנישע קלובן אין פארנעמט דעם 4-טן ארט אין טאלין.

ל. עפשטיין טרעט אריין אלס פארשטייער פון "מכבי" אין דער פינג-פאנג ליגע און פארבלייבט דארט ביז היינטיקן טאג, לויט זיין איניציאטיוו ווערן צום סוף 1934 יאר ארגאניזירט צוויי גרויסע טורנירן, וועלכע האבן דעם נאמען פון "מכבי" ווער פאפולער געמאכט צווישן די עסטנישע ספארט-קרוין, אין דעם "מכבי" טורניר נעמען אנטהיל איבער 40 יונגע "מכבי"יסטן אין 4 קלאסן, אין "A" קלאס קומען אלס זינער ל. עפשטיין, מ. עפשטיין און ק. קאלאויסקי, אין "B" קלאס פארנעמט דעם ערשטן ארט ק. קאלאויסקי און אין "C" קלאס ד. מארקאייטש, "מכבי" ארגאניזירט צום ערשטן מאל אן אלעסטנישן טורניר, וו עס נעמען אנטהיל אין אלע קלאסן א טאסע "מכבי"יסטן, דעם ערשטן ארט אין "B" קלאס פארנעמט מ. עפשטיין און אין "C" קלאס י. אראנאוויטש—דעם 3-טן ארט.

די פארגאנגענע צען יאר האבן בילט באזיין, או פינג-פאנג איז דער פאפולערסטער ספארט צווישן דער יודישער יוגנט, די יונגע "מכבי"יסטן באציען זיך ערנסט, מיט גרויס אינטערעס און ליבע צו דעם ספארט-אפצווייג, אין ביי א געוויסער אויפגעקראסטיגט מער דער פארוואלטונג פון "מכבי", קען די סעקציע פון פינג-פאנג האבן א גלענצדן צוקונפט.

רובו טייטעלבוים

געבארן דעם 17-טן יאנואר 1907. אריינגעטראטן אין "מכבי" אין 1924 יאר. אין אנהייב האט זיך ר. טייטעלבוים אינטערעסירט מיט דינגקאמף, נאך דעם איז ער אריבערגעגאנגען צו שווער-אטלעטיק, אין וועלכן געבויט ער האט פארנומען ביי א לאנגע צייט דעם טייטעל-טיטול פון עסטרייך דערגרייכט פאלגנדיקע עסטנישע רעקארדן:

ארויסווארפן שווער-געוויכט	—	87,5	קילא אין 1931 י.
שטויסן	—	120	" " " "
אויפהויבן	—	120,7	" " " "
מיט דער לינקער האנט	—	71,5	" " " "
"	—	72,5	" " " "
שטויסן	—	122,2	" " " "

"מכבי" האט אים דעלעגירט צו דער 2-טער "מכביה" אין תל-אביב, וו ער האט פארנומען דעם ערשטן ארט אין שווער-אטלעטיק.

Rubin Teitelbaum

Sünd. 17. jaanuaril 1907. a. „Makkabi“ liige 1924 a.

Püstitas järgmised Eesti rekordid

tõstmises:

surumine	—	87,5	klg. 1931. a.
tõukamine	—	120	" " "
"	—	120,7	" 1932. a.
"	—	122,2	" 1933. a.
surumine	—	72,5	" 1934. a.

Eesti „Makkabi“ esindajana võttis osa II makkabiaadis Tel-Avivis, kus omandas **esimese** koha raskejõustikus.

PARIMAD JA PIDAVAMAD

KALOSSID

ja **BOTIKUD**

JALGRATTA SISE- ja VÄLISKUMMID
KÕIKJAL SAADAVAL

A.-S. „Eesti-Petrol“

m ü ü b

Petrooleumi,

Bensiini,

Nattat

Määrdeõlisid

K.-K. „ELGEN“

E. GENDEL

Kalosside ja kummi-
jalanõude en gros ladu

Kummivabriku „ASKIM“ –
Norra esindaja

Tallinn, Uus t., 4. Tel. 430-82.

S. MALKIN

Timber export

Tallinn, Raua 42-6.

Tel. 305-70, 305-78.

Soodsaim naisterahva ja mees-
terahva valmisriiete ostukoht
on

„DERNIER CRI“

Harju 29.

Suur valik. Odavad hinnad.

INGLISE JA PRANTSUSE
SIIDI JA VILLAST
alati saadaval

K.-m. I. BERKOVITSCH

Viru 23.

Hooaja uudiseid!

KORVPALL

Käripalli hakkas Makkabi harrastama 1926. a. Alguses piirdus Makkabi harjutustega ja kinniste võistlustega, kuid juba järgmisel aastal esineti avalikult võistlusel ja saavutati II koht naiste korvpallis. Edukaim hooaeg oli 1928. a., mil naiskond tuli korvpallis meistriks.

Meesaladel ei ole saavutatud silmapaistvaid tagajärgi peamiselt harjutusruumide puudumisel, nii et selts oli isegi sunnitud mitmeks aastaks loobuma korvpallist.

Käesoleval aastal on korvpall viidud uuesti tegevuskavva ja seltsi juures asutatud mees- ja naiskorvpalliosakonnad.

Juudid — suursportlased

M. Stein „Makkabi“ sekretär

Juudisoost sportlaste saavutistest, nende olümpiavõitudest ja kuldmedalitest ei ole üldsusele midagi teada, sest kõik need suured olümpiavõidud ja kuldmedalid on läinud selle maa arvele, mida juudi sportlane esitas.

Alles juudi olümpiamängud n.n. „M a k k a b i a a d“ Tel-Aviv'is, Palestiinas, kuhu kogunevad juudi sportlased terve maailmast, töötab ajajooksul anda täit pilti juutkonna osast maailmaspordis.

Vaatamata juudi nõrgale kehaehitusele, mis tingitud osalistest ebanormaalsetest elamistingimustest, ei ole juutkond kehalises jõus jäänud maha teistest rahvastest.

Juba aastal 1784. juudisoost noormees Daniel Mendoza astus üles poksiringis, kellest hiljem sai Inglismaa poksimeister ja ühtlasi ka esimene juudisoost maailmameister raskekaalus. Tema järgnes praegune eksmaailmameister Max Baer. Mendoza ajal oli poksi palju julmem kui nüüd, kuna poksiiti kinnasteta. Teine kuulus juudisoost poksija oli Samuel Elias, hüüdnimega „Dutch Sam“. Ta poksis 1801.—1814. a. Olles ise mitte raskem kui 70 kg. võitis ta kõiki raskekaallasi. Ka uuemal ajal on palju juute olnud maade- ja maailmameistreiks. Jack Bloomfield oli Inglismaa raskekaalumeister. Joe Choynski, kuulsaima neegri poksija Jack Johnson'i õpetaja ja ainuke, kes teda korrektse knock-out'iga lõi, oli juut. Praegune maailmameister poolraskekaalus Max Rosenbloom on juut. Benny Leonard hoidis aastaid oma käes kergekaalumaailmameistri tiitlit. Endine maailmameister samas kaalus Abe Attell oli juut. Ted Kid Lewis oli maailmameister sulgkaalus.

Endisi Saksa meistreid on nii palju, et nende loetelu on raske (Lewinski, Rosenberg, Mandell, Perez). Selig oli Saksa meister kesk- ja poolraskekaalus, kuni temalt tiitel ära võeti juudisoosse kuulumise tõttu.

Ka maadluse alal on juutide seas maailmakuulsusi. Vennad Czyganiewicz'id olid mitmekordsed maailmameistrid kreeka-rooma ja vabamaadluses. Asjaarmastajaist on Kopenhageni Makkabi liige Kurland tänavuaastane Euroopa teine kergekaalus. Samuti oli ta teine Los-Angelesi olümpiaadil. Viini „Hakoah'i“ liige Hirsch I tuli samal olümpiaadil kolmandaks raskekaalus. Nimetan veel sel alal maailmameistrit raskekaalus Londoni olümpiaadil Richard Weiss'i, euroopameistrit Magyar Radwani, Viini maailmameistrit Fischer, Bado-Ungarn.

Tähtsamaid harusid spordis on kergejõustik. Juudi suursportlastest kergejõustikus võiks nimetada Pariisi olümpiaadi võitjaid Abraham'i — Inglismaal (100 m. 10,6) Scholtz'i — U.S.A. (200 m.) Soome juut Katz'i, Los Angeles'i olümpiaadi kaksikvõitjad Carr — U.S.A. (400 m. 46,2 maailmarekord) ja maailma parim veerandmilerit Ben Eastman (400 m. 46,4), Hampson (800 m. 1:49,8 — maailmarekord), Prl. Copeland'i (kettabeitja). Edasi võiks nimetada parimaid kõrgushüppajaid maailmas Spitz'i, Ungari kettaheitjaid Szalay'it ja Madarasz'i. Parimad sprinterid Engel'i, Tshehhi; Gero, Ungari; Felduhn'i, Läti jne.

Võimlemises on juudid saavutanud suuri tagajärgi. Vennad Platov'id olid esimeses Saksa võimlemisemeeskonnas, mis võttis osa olümpiamängudest.

Alfred Platov võitis tollal esimese koha rööbaspuudel ja teise koha rekil. Parimaks rekil võimlejaks maailmas peetakse nüüd 21-aastast Ungari „Makkabi“ liiget Sarkani't.

Juudisoost tõstjate kohta on meil väga vähe andmeid. Märkimisväärne on tõstja Rubin Teitelbaum — „Makkabi“, Tallinn, mitmekordne Eesti meister ja tänavuse makkabiaadi võitja Palestiinas ning endine Eesti meister ja rahvusmeeskonna liige Max Oley.

Ujujaist on kiiremaid seliliujujaid maailmas maailmameister ja Los-Angelesi olümpiavõitja Kojak — U. S. A. Kolmandale kohale samal olümpiaadil tuli Schwarz, keda Johnny Weissmüller peab oma parimaks õpilaseks. Belglased vennad Maurice'd ja mitmekordne olümpiavõitja Blitz, austerlased Freund, Orlik, kui ka ujujad Löwi ja Binenfeldt ja ungarlased Scekelly, Sarkany, Barany on kõik eeltähendatud maade parimad ujujad.

Maailma parimate tennismängijate hulgas leiame terve rida eeskujulikke juudisoost sportlasi: DanielPrenn, Inglismaa; Renee Lacoste, Prantsusmaa; Hecht, Tšehhi; Wittmann, Poola ja Dr. Liebling Poola. Naiste seast on kuulsamaid Susanne Lenglen ja pr. Adamoff, Prantsusmaa; pr. Friedleben j. t.

Ping pongis on peaaegu kõik maailmameistrid juudid. Kuulsamad on ungarlased Barna, Mechlowitsh, Bellak, Szabados, Kelen ja prl. Sipos, austerlane Flussmann, lätlane Finberg j. t.

Vehklemises peab mainima ungari olümpiavõitjat Dr. Fuchsi, Budapest. Dr. Gerde, Dr. Werkner, Dr. Kombos on kõik Euroopameistrid. Kuulus Atilla Petschauer tuli Amsderdami olümpiaadil teiseks ja Los-Angelesi neljandaks. Mõlemal korral kuulus ta olümpiavõitja meeskonda. Naisolümpiavõitjad Helene Mayer, ennem Saksamaa ja Elene Preiss, Austria, on juuditariid.

Jalgpallis on juutidest mängijate arv nii suur, et võimata on neid siin loetlema hakata. Märkida võib aga et paljudes Euroopa ja Ameerika rahvusmeeskondades mängivad juudid.

Esimest kaks M a k k a b i a a d i, mis toimusid Tel-Awiv'is 1932. ja 1935. a. panid aluse juudi rahvusliku spordi liikumisele. Ainult Palestiinas võib juudi rahvuslik sport õieti areneda. Londoni naisolümpiaadil 1934. a. esinesid esimest korda moodsas spordiaaloos juudi naised oma rahvuse esindajatena.

1936. a. tulevad pidamisele XI olümpiamängud Berliinis, millistest meie rahvas ei võta osa juutkonna tagakiusamise pärast Saksamaal.

Meie tõelikke ja tegelikke suursaavutusi oma rahvusliku olümpiaameeskonnaga loodame näidata 1940. a. XII olümpiaadil, mis toimub Tokios või meie naaberriigis Soomes. **Sel olümpiaadil esineb esmakordselt olümpia ajaloos täiesti uus rahvas, kes esindab oma kodumaad Palestiinat.**